

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Π. ΔΑΒΑΚΗΣ
Βουλευτής Λακωνίας
Νέας Δημοκρατίας

23/4/2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: Τον ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΘΕΜΑ: Τουρκική επιρροή στην Αφρική

Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, στο διάστημα τουλάχιστον από τον Ιανουάριο 2021, ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, βρίσκεται σε επαφές με περίπου είκοσι (20) ομολόγους του, Υπουργούς Εξωτερικών χωρών της Αφρικανικής Ηπείρου. Διαφαινόμενος στόχος των επαφών αυτών είναι η προετοιμασία του εδάφους για τη διεξαγωγή τον προσεχή Σεπτέμβριο μίας Συνόδου Κορυφής των αφρικανικών χωρών με την Τουρκία, στα πρότυπα των αντίστοιχων συνόδων που είχαν πραγματοποιηθεί στην Κωνσταντινούπολη το 2008 και στο Μαλάμπο το 2014.

Οι επαφές αυτές δε φαίνεται να είναι απλώς κομμάτι μίας μεμονωμένης προσπάθειας, αλλά να πλαισιώνονται από ένα ευρύτερο σύνολο παλαιότερων (η πρώτη περιοδεία του τότε Πρωθυπουργού Ερντογάν σε χώρες της Αφρικής έγινε το 2005, ενώ ένα σχετικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη σχέσεων με την Αφρική είχε ήδη συνταχθεί από το 1998) αλλά και πιο πρόσφατων πολιτικών, διπλωματικών και οικονομικών επαφών και δραστηριοτήτων της Τουρκίας στην Αφρική, πέραν φυσικά της Λιβύης. Ενδεικτικά:

- Η Τουρκία χαρακτηρίστηκε το 2008 ως εταίρος της Αφρικανικής Ένωσης. Την ίδια χρονιά η Τουρκία έγινε μέλος της Αφρικανικής Τράπεζας Ανάπτυξης.
- Το Τουρκικό Γραφείο Συνεργασίας και Ανάπτυξης (TIKA) δραστηριοποιείται ήδη από το 2003 σε διάφορες χώρες της Αφρικής, προσφέροντας βοήθεια μέσω αναπτυξιακών προγραμμάτων. Ισχυρή παρουσία στην Αφρική – πολλές φορές σε συνεργασία με την TIKA – έχει και η τουρκική ισλαμική μη κυβερνητική οργάνωση IHH (Insan Hak ve Hürriyetleri).

- Μέχρι και την ανατροπή του τον Απρίλιο 2019, η Τουρκία διατηρούσε άριστες και στενές σχέσεις με τον Πρόεδρο του Σουδάν, Omar al-Bashir.
- Η Άγκυρα φαίνεται να έχει αναπτύξει σημαντική συνεργασία στον τομέα των πληροφοριών με τον Νίγηρα, η οποία μεταξύ άλλων οδήγησε τον Δεκέμβριο 2019 στη σύλληψη του ύποπτου για συνεργασία με τη διεθνή ισλαμική τρομοκρατία, Τούρκου υπηκόου Soner Gürleyen στο αεροδρόμιο της Νιαμέυ.
- Σχέσεις στενής συνεργασίας με πολλές αφρικανικές χώρες φαίνεται πως αναπτύχθηκαν και στον στρατιωτικό τομέα, μία προσπάθεια που ενδέχεται να στόχευε και στον περιορισμό της ροής Αφρικανών μισθοφόρων προς τη Λιβύη και τις τάξεις του Λιβυκού Εθνικού Στρατού. Στο πλαίσιο αυτό και μεταξύ άλλων σχετικών ενεργειών, η Τουρκία έχει καταθέσει χρήματα στο ταμείο της ομάδας G5 Sahel, με σκοπό την ενίσχυση των επιχειρήσεων καταπολέμησης της τρομοκρατίας στην περιοχή.

Αυτό το πλέγμα σχέσεων συμπληρώνεται και από επαφές στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο, όπως φαίνεται ενδεικτικά από την επίσκεψη του Τούρκου Προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στη Σενεγάλη και στην Γκάμπια, στις 27 και 28 Ιανουαρίου 2020.

Η Τουρκία έχει πολλές φορές στο παρελθόν χρησιμοποιήσει την επιρροή της σε αφρικανικές κυβερνήσεις για να πετύχει τους ιδιαίτερους πολιτικούς στόχους της και να βελτιώσει τη διαπραγματευτική της θέση έναντι τρίτων χωρών. Ενδεικτική περίπτωση της εφαρμογής αυτής της στρατηγικής είναι η ακύρωση το 2017 από την κυβέρνηση του Μάλι της άδειας γαλλικής εταιρείας για τη λειτουργία σχολικών συγκροτημάτων εντός της χώρας, μετά από σχετική απαίτηση του Τούρκου Προέδρου. Πριν την εξαγορά τους από την εν λόγω γαλλική εταιρεία, τα σχολεία αυτά – τα οποία είχαν ιδρυθεί από μία ομάδα Τούρκων επιχειρηματιών το 2002 – λειτουργούσαν με βάση τα εκπαιδευτικά πρότυπα που καθορίζει η διδασκαλία του ιμάμη Fethullah Gülen. Παρόμοιες τουρκικές προσπάθειες αντικατάστασης ή κατάργησης των σχολείων που σχετίζονται με τον εν λόγω ιμάμη έχουν γίνει και στη Σενεγάλη, στη Γουινέα και στην Γκαμπόν.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, εγείρονται ερωτήματα σχετικά με τις προθέσεις και τα αποτελέσματα της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής στην Αφρική, καθώς και με το εύρος που οι δραστηριότητες αυτές επηρεάζουν τα εθνικά συμφέροντα και την εξωτερική πολιτική της χώρας μας.

ΕΡΩΤΑΤΑΙ ο κ. Υπουργός:

1. Ποιοι είναι οι παρόντες στόχοι, κατά την εκτίμησή του, της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής στην Αφρικανική Ήπειρο;
2. Ποια οικονομικά, στρατιωτικά, πολιτικά ή διπλωματικά κέρδη ή ανταλλάγματα έχει αποσπάσει μέχρι στιγμής η Τουρκία από τις ενέργειες και τις δραστηριότητές της στην Αφρική;
3. Επηρεάζουν – και αν ναι πώς – τα κέρδη και τα ανταλλάγματα αυτά τη διαπραγματευτική θέση της Τουρκίας σε σχέση με την Ελλάδα ή τους συμμάχους μας;
4. Ποια η ελληνική θέση όσον αφορά τις προσπάθειες της Πορτογαλίας για τη διοργάνωση μίας Ευρωπαϊκής Συνδιάσκεψης Κορυφής;
5. Ποια η ελληνική θέση όσον αφορά τις προσπάθειες της Γαλλίας για τη διεύρυνση της διεθνούς συνδρομής προς τις γαλλικές Ειδικές Δυνάμεις που επιχειρούν στην περιοχή του Sahel;

Ο ερωτών βουλευτής

Αθανάσιος Π. Δαβάκης
Βουλευτής Λακωνίας Ν.Δ.